

Riktlinjer för stöd och skyddsinsatser för förtroendevalda

Antagen av kommunfullmäktige (KF) 2021-02-22, § 8.

Inledning

Hot och trakasserier mot förtroendevalda har blivit allt vanligare. En anledning till detta är att dagens teknik gör det lättare än tidigare att ta direkt kontakt med och sprida uppgifter om enskilda personer. Hot och trakasserier förekommer både från enskilda personer och i kampanjer som företrädesvis mobiliseras via nätet. Detta påverkar inte bara den enskildas privatliv utan kan också påverka möjligheten att utföra förtroendeuppdraget.

Vartannat år undersöker Brottsförebyggande rådet förtroendevaldas utsatthet för trakasserier, hot eller våld i undersökningen Politikens trygghetsundersökning (PTU). På uppdrag av regeringen ska Brå kartlägga omfattningen av hot, våld och trakasserier som politiskt förtroendevalda har utsatts för under mellanvalsåret 2020. Förutom utsatthet ska Brå även mäta oro samt konsekvenser av utsatthet. Brå har tidigare genomfört fem sådana kartläggningar, och resultaten av föreliggande kartläggning ska så långt som möjligt jämföras med tidigare kartläggningar. Resultatet av denna insamling ska redovisas i november 2021. Tidigare undersökningar visar att var fjärde förtroendevald utsattes för trakasserier, hot och våld i samband med sitt politiska uppdrag. Samtidigt konstateras i undersökning att den vanligaste konsekvensen var att förtroendevalda har undvikit att engagera sig i eller uttala sig i en specifik fråga.

Att förtroendevalda i kommunen utsatts för hot, våld, trakasserier och olåten påverkan är ett hot mot demokratin och en rättssäker och effektiv fungerande offentlig förvaltning. Hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda riskerar att leda till att de påverkas eller begränsas i sitt beslutsfattande. Det kan också leda till att de förtroendevalda avstår att engagera sig i vissa frågor eller hoppar av sina uppdrag. Vidare riskerar det påverka kontakten med medborgarna och möjligheten att rekrytera nya förtroendevalda.

Bakgrund

Som arbetsgivare har kommunen ett ansvar för sina medarbetares säkerhet och arbetsmiljö. Kommunens ansvar för förtroendevalda är däremot inte lika tydligt eftersom de formellt inte är anställda av kommunen. Kommunen har därför inget formellt arbetsmiljöansvar för förtroendevalda enligt arbetsmiljölagens bestämmelser.

Att kommunens förtroendevalda känner sig trygga och säkra är centralt för att den kommunala demokratin ska fungera. I denna riktlinje fastställs därför kommunens ansvar för förtroendevaldas trygghet och säkerhet.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att tydliggöra kommunens ansvar att förebygga och hantera hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda i Fagersta kommun.

Omfattning

Riktlinjen ska tillämpas i hela kommunkoncernen för att förebygga, hantera hot, våld eller trakasserier som kan kopplas till förtroendevaldas pågående politiska uppdrag inom Fagersta kommun.

Kommunalråd ska betraktas som anställd även om den i formell mening inte är det.

Riktlinjen kompletterar kommunens säkerhetspolicy som är under framtagande.

Förebyggande åtgärder

Utbildning och information till förtroendevalda

Kommunstyrelsen ska erbjuda alla kommunens förtroendevalda utbildning i hur de kan förebygga hot, våld och trakasserier.

Publicering och spridning av personuppgifter

Kommunens förtroendevalda ska vara medvetna om vilka personuppgifter om dem som kommunen publicerar och sprider. Privata personuppgifter om förtroendevalda såsom hemadress, privata telefonnummer, privat e-postadress och privata konton på sociala medier får endast publiceras och spridas av kommunen om förtroendevalda själv godkänt det och lämnat skriftligt medgivande.

För att undvika spridning av privata telefonnummer ska en förtroendevald under vissa förutsättningar kunna erbjudas en telefon och kommunalt telefonnummer kopplat till uppdraget.

Ansvar för stöd- och skyddsinsatser

Polismyndigheten har huvudansvar för skydd av förtroendevalda i kommunen och ansvarar för den polisiära handläggningen om hot och våld mot förtroendevalda. Den som utsatts för hot, våld eller trakasserier uppmanas att göra en polisanmälan.

Alla förtroendevalda som har ett pågående uppdrag inom kommunkoncernen ska ha samma möjlighet till stöd som Fagersta kommuns medarbetare. När det gäller skyddsinsatser tillhandahålls dessa under förutsättning att Polismyndigheten och kommunen bedömer att det finns behov av skyddsinsatser.

Kommunens ansvar gäller inte när en person inte längre har ett politiskt förtroendeuppdrag inom Fagerstas kommunkoncern.

Bedömningen av huruvida hot, våld eller trakasserier mot en förtroendevald hänger samman med berörd individs uppdrag i Fagersta kommun görs i samverkan mellan kommunen och berört politiskt parti.

Ansvarig

Kommunstyrelsen fattar beslut om denna riktlinje och har det övergripande ansvaret för att den tillämpas, följs upp och vid behov revideras. Varje nämnd och *förbund* ansvarar för att tillämpa och informera sina förtroendevalda och medarbetare om riktlinjen.

Uppföljning

En lokal trygghetsundersökning bland Fagersta kommuns förtroendevalda ska genomföras året innan och året efter ordinarie kommunalval. För att kunna göra jämförelse med andra kommuner ska enkätundersökningen innehålla frågor som är jämförbara med PTU. Trygghetsundersökningen ska också innehålla frågor som gör det möjligt att utvärdera kännedomen om och tillämpningen av riktlinjen.

Inom ramen för kommunstyrelsens internkontrollplan ska en enkät genomföras bland förtroendevalda för att ta reda på om de vet hur de ska agera vid exempelvis hotfulla telefonsamtal eller annan hotfull situation.

Kommunstyrelsen följer upp riktlinjen inom ramen för ordinarie uppföljningsprocess och föreslår vid behov revidering.

Relaterade dokument

Säkerhetspolicy för Fagersta kommun, under framtagande
Policy mot hot och våld samt krisstöd i arbetet för Fagersta kommun
Ekonomiska ersättningar till förtroendevalda
Etiska regler och riktlinjer för anställda och förtroendevalda KF 2012-02-28 §10
Internkontrollplan för kommunstyrelsen

Handlingsplan för säkerhetsarbete, under framtagande och bör innehålla följande:

- Roller och ansvar
- Kommunikationsstrategi
- Riktlinjer för att minska risken för hotfulla situationer
- Identifierade risker och sårbarheter
- Åtgärder för att förhindra incidenter utifrån olika risknivåer
- Åtgärder när olika former av incidenter skett
- Rutiner för incidentrapportering och polisanmälan
- Relevanta kontaktuppgifter
